

Розвиток цієї області вимагає подальших досліджень та практичної роботи. Дослідники можуть сконцентруватися на вивченні ефективності освітніх програм та методів навчання, а практикуючі фахівці повинні забезпечувати доступність та підтримку засудженим протягом усього процесу ресоціалізації. Тільки шляхом спільних зусиль ми зможемо досягти позитивних змін у житті засуджених та їхній успішній реінтеграції у суспільство.

Література

1. Богатирьов І. Г., Богатирьова О. І. Державна кримінально-виконавча служба України (історія та сучасність). Дніпропетровськ : ПП «Ліра ЛТД», 2007. 352 с.
2. Богатирьов І. Проблемність наукових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права України. *Право України*. 2008. № 1. С. 106–110.
3. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука : монографія. Дніпропетровськ. : ДДУ ВС, 2008. 318 с.
4. Виступ Голови ДПтС України Лісіцкова О. В. у Верховній Раді України 13 квітня 2012 р. URL: www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/633352.
5. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посібник / за ред. проф. А. Х. Степанюка. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.
6. Гернет М. Н. История царской тюрьмы: в 5-ти т. / 3-е изд. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1960. Т. 1: 1762–1825 гг. 384 с.
7. Гернет М. Н. История царской тюрьмы: в 5-ти т. / 3-е изд. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1960. Т. 2: 1825–1870 гг. 582 с.
8. Гернет М. Н. История царской тюрьмы: в 5-ти т. / 3-е изд. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1960. Т. 3: 1870–1900 гг. 384 с.
9. Гернет М. Н. История царской тюрьмы: в 5-ти т. / 3-е изд. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1960. Т. 4: Петропавловская крепость. 1900–1907 гг. 302 с.
10. Гернет М. Н. История царской тюрьмы: в 5-ти т. / 3-е изд. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1960. Т. 5: Шлиссельбургская каторжная тюрьма и Орловский каторжный централ. 1907–1917 гг. 340 с.
11. Детков М. Г. Наказание в царской России. Система его исполнения. М.: Интерправо, 1994. 119 с.
12. Державна кримінально-виконавча служба Хмельниччини : історія і сучасність / за заг. ред. Т. В. Якимчука. Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-2», 2007. 271 с.
13. Дука О. А., Копотун І. М. Організація нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Державна пенітенціарна служба України, 2012. 222 с.

ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Анастасія Марцинюк

Науковий керівник:

Тетяна Мелешенко

Впродовж більш як 30 років незалежності державна освіта пройшла складний шлях змін, модернізації і розвитку. Спроби відійти від радянської системи освіти деколи були успішними й інноваційними відповідно часу, а деколи були не зовсім вдалимими. Не дивлячись на це, шлях розвитку української освіти має власний характер й індивідуальний бекграунд. Сьогодні ця тема є цікавою і надзвичайно актуальною, що спричинено тим, що освіченість та інтелект є зброєю в боротьбі з пропагандою і викликами сучасності.

«Освіта надає людині гідність, та й раб починає усвідомлювати, що він не народжений для рабства» - писав французький філософ Дені Дідро. Освіта це загальнолюдська цінність і право. Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави [2]. Освіта – це те, що дає можливість аналізувати і піддавати отриману інформацію критичній оцінці, без цих вмій суспільство не має можливості повноцінно функціонувати або протистояти внутрішнім чи зовнішнім викликам. Враховуючи те, з якою швидкістю і темпами розвивається соціум, інколи швидше за життя цілого покоління, освіта і творці освітніх програм намагаються охопити вирішення багатьох новітніх запитів і проблем. Саме тому освіта має займати чільне місце в політиці держави і бути одним з фундаментальних напрямків роботи усіх відомств. Високоякісна освіта – запорука процвітаючого майбутнього і свідомого громадянства.

Одну з провідних позицій в системі модерної освіти посідає оцінювання. Актуальність цієї проблематики полягає в тому, що оцінювання зокрема є для навчання і поступу, а не лише для формальної фіксації результатів освітнього процесу. Саме такий підхід сприяє особистісному розвитку, що є важливо для суспільного прогресу.

Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти відіграє першорядну роль, оскільки воно окреслює, як здійснюється відбір, отримання та засвоєння знань, навичок та компетенцій учнів. Декілька далі наведених аспектів покликані описати актуальність цієї проблематики:

1. Конструктивний підхід до оцінювання. У сучасних підходах до освіти визначним стає перехід від традиційного репродуктивного оцінювання до конструктивного оцінювання, яке насамперед, спрямоване на стимулювання розвитку важливих навичок, критичного мислення та креативності учнів.

2. Розвиток компетенцій. Оцінювання в системі освіти стає знаряддям для перевірки ефективності учнівського прогресу у здобуванні стрижневих компетенцій, які є передумовою успішної соціалізації і розкриття потенціалу особистості, такі як комунікація, критичне мислення, вміння працювати в команді, лідерські якості, самоосвіта та самоаналіз.

3. Варіативність оцінювання. Засади Нової української школи передбачають впровадження і стимулювання різноманітності форм оцінювання із застосуванням сучасних педагогічних технологій. Серед них: портфоліо, різного роду інтерактивні вправи з застосуванням сучасних інформаційних технологій, проектна діяльність, індивідуальні творчі завдання та дослідження та ін. Це

допомагає збагатити і удосконалити підходи до навчання, зацікавити учнів непересічними формами оцінювання, мотивувати до досягнення високих результатів не лише задля високих оцінок, але й аби відчувати себе дослідником, який здатен робити перші кроки на науковій ниві.

Крім того, усебічні і креативні підходи дозволяють вчителю якісніше підсумувати роботу в класі та в позаурочний час, адаптуючи оцінювання до індивідуальних потреб та особливостей здобувачів освіти.

4. Оцінювання для навчання. Насамперед оцінювання покликане стимулювати навчання, а не навпаки. Оцінювання є частиною навчального процесу, яка надає учням зворотній зв'язок та можливість до саморефлексії. Згідно західних досліджень, проведених ще у минулому столітті, вчителі, як правило, використовують практики, які сприяють низькому когнітивному рівню. Наприклад, такі способи, як пригадування окремих елементів знань – не ефективними; більшість тестів є нерелективними, а вчителі бачать оцінювання як щоурочний обов'язок, таким чином вплив на тих, хто не працює, полягає в тому, щоб сказати їм, що їм бракує здібностей за допомогою поганих оцінок [4, с. 103]. Сучасна система оцінювання пропонує уникати систематичного або щоурочного оцінювання, а також міксування різних видів оцінювання.

Діагностика навчання – обов'язковий компонент освітнього процесу, який спрямований на визначення рівня досягнень поставлених цілей та включає контроль, перевірку, облік, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, рефлексію, виявлення динаміки освітніх змін і особистісного поступу учня, перевизначення цілей, уточнення освітніх програм, коректування процесу навчання, прогнозування подальших змін та розвитку освітнього процесу [3, с. 45].

Класичним у світовій практиці є визначення новозеландського вченого К. Е. Бібі, який трактує оцінювання як «систематичне збирання і тлумачення фактів, за яким йде наступний етап – судження про їхню цінність і відповідне планування подальших дій» [1, с. 18].

Оцінювання в навчанні виконує декілька важливих функцій, які сприяють ефективному навчанню і розвитку учнів. Основні функції оцінювання включають:

- Мотиваційна функція: Оцінювання може слугувати джерелом мотивації для учнів. Вони ставлять перед собою цілі, щоб отримати високі оцінки і досягти успіху в навчанні.

- Діагностична функція: Оцінювання допомагає вчителям з'ясувати рівень знань та навичок учнів. Це дозволяє визначити сильні та слабкі сторони учнів і адаптувати навчальний процес для покращення їхнього розвитку.

- Формативна функція: Формативне оцінювання служить для постійного відстеження навчальних досягнень учнів протягом навчального процесу. Це допомагає вчителям налаштовувати навчання на ходу, а також надавати зворотний зв'язок для подальшого вдосконалення.

- Сумативна функція: Сумативне оцінювання використовується для підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів на певний момент у часі, зазвичай після завершення певної теми, одиниці навчання або семестру. Ця функція допомагає приймати рішення щодо прогресу учнів і надавати оцінки.

- Регулююча функція: Оцінювання може використовуватися для регулювання навчального процесу та впливу на його хід. Вчителі можуть вносити корективи в програму, якщо результати оцінювання свідчать про необхідність змін.

- Відбіркова функція: В деяких випадках, оцінювання використовується для відбору учнів у різні програми, класи або рівні навчання. Ця функція допомагає розподіляти учнів залежно від їхніх здібностей і підготовки.

- Мотиваційна функція для вчителів: Оцінювання може слугувати джерелом мотивації для вчителів для покращення своєї роботи та ефективності навчання.

Важливо враховувати, що ефективно оцінювання враховує всі ці функції та сприяє навчанню та розвитку учнів, а не тільки оцінкам.

Якісне оцінювання на уроках історії є надзвичайно важливим елементом навчального процесу. Воно виконує ряд важливих функцій, які сприяють збагаченню знань, розвитку критичного мислення та загальної освіти учнів.

По-перше, оцінювання допомагає вчителям та учням зрозуміти, наскільки успішно вивчений матеріал. Воно дозволяє визначити, наскільки учні засвоїли ключові концепції і факти історії. Це допомагає вчителям адаптувати навчальний процес, враховуючи потреби учнів і забезпечуючи їхній прогрес.

По-друге, оцінювання сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Вивчення історії вимагає здатності аналізувати події, визначати причинно-наслідкові зв'язки та формулювати обґрунтовані висновки. Оцінювання на уроках історії може включати завдання, які стимулюють учнів до критичного розмірковування.

По-третє, оцінювання надає зворотний зв'язок для учнів. Вони можуть більш глибоко розуміти свої сильні та слабкі сторони, а також отримувати рекомендації для подальшого розвитку. Це допомагає їм зосередитися на своєму особистому зростанні та поліпшенні результатів.

По-четверте, оцінювання стимулює учнів до більшої відповідальності за власне навчання. Вони розуміють, що їхні досягнення будуть оцінені, і це спонукає їх до більшої самодисципліни та ретельності у вивченні історії.

У підсумку, якісне оцінювання на уроках історії є необхідним елементом освітнього процесу. Воно допомагає забезпечити ефективно навчання, стимулює розвиток критичного мислення та аналітичних навичок, надає зворотний зв'язок та створює мотивацію для навчання.

Література

1. Гусейн Т., Тайджиман Г. Моніторинг стандартів освіти: чому і як усе починалося. *Моніторинг стандартів освіти* / за ред. Альберта Таджимана і Т. Невілла Послтвейта. Львів: Літопис, 2003. С. 15-41.

2. Про освіту. Закон України від 28.09.2017 р. № 2145-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 27.10.2023).

3. Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2013. № 6. С. 45-57.

4. John Biggs. Assessment in Education. *Assessment and Classroom Learning: a role for summative assessment?* University of New South Wales, 1998. Vol. 5, No. 1.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (НУШ)

Вікторія Наливайко

Науковий керівник:
Андрій Гриценко

У контексті сучасного світу, освіта є однією з найважливіших складових соціокультурного розвитку суспільства. Особливу роль у формуванні особистості учня відіграє громадянська та історична освіта. Запровадження Нової української школи (НУШ) в Україні відкрило нові можливості та виклики у сфері викладання цих предметів. У цій статті розглядаються сучасні підходи до викладання громадянської та історичної освіти в рамках НУШ.

Початковий етап освіти відіграє фундаментальну роль в процесі навчання, оскільки відбувається становлення особистості майбутнього громадянина. Початкова освіта спрямована на забезпечення подальшого розвитку та всебічного зростання дитини, сприяючи виявленню та розвитку її здібностей у різних сферах діяльності, а також надаючи можливість оволодіти основним рівнем освіти та розвивати здатність навчатися протягом усього життя [1, с. 180-181]. Для досягнення цієї мети важливо виховувати учнів, розвивати їх критичне мислення, а також робити акцент на важливості самостійності в процесі набуття знань

Згідно з Концепцією «Нова українська школа», успішність початкової освіти в Україні залежатиме від якості та мотивації педагогічних працівників. Вчителі повинні бути вмотивованими, творчими, та відповідальними, а також бути здатними розробляти власні навчальні програми, вибирати підручники та методи навчання в початковій школі [2]. Основним завданням педагога початкової школи є не тільки передавати готові знання, але й навчати учнів самостійно здобувати знання, розвиваючи при цьому їх наполегливість, цілеспрямованість та бажання навчатися [3, с. 7].

На сучасному етапі реформування освіти в Україні, виконання змін та інновацій починається з системи початкової освіти. Учні перших класів України з вересня 2018 року отримують освіту відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти, що був затверджений Кабінетом Міністрів України в лютому 2018 року [4]. Цей стандарт було розроблено в рамках ініціативи "Нова українська школа" з урахуванням вимог Закону України "Про освіту" та міжнародних освітніх стандартів [5]. Згідно з М. Скибою, Нова українська школа ґрунтується на педагогіці партнерства, яка базується на співробітництві, взаємодії та спільній роботі між учителем, учнем і батьками [6].

Щодо предметів громадянської та історичної освіти для 5-6-х класів, вчителям пропонується вибір навчальних курсів, наприклад "Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас", "Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи